

Bruksela, 20 stycznia 2020 r.
(OR. en)

5033/20

CFSP/PESC 5
COPS 3
CLIMA 3
DEVGEN 2
ENV 5
ONU 2
RELEX 3

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie dyplomacji klimatycznej

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie dyplomacji klimatycznej, przyjęte na 3742. posiedzeniu Rady w dniu 20 stycznia 2020 r.

Konkluzje Rady w sprawie dyplomacji klimatycznej

1. Zmiana klimatu to egzystencjalne zagrożenie dla ludzkości i różnorodności biologicznej we wszystkich krajach i regionach, wymagające pilnej zbiorowej reakcji. Unia Europejska przyjmuje rolę lidera i odpowiedzialność za te działania. W konkluzjach z 12 grudnia 2019 r. Rada Europejska zatwierdziła cel polegający na osiągnięciu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r., zgodnie z celami porozumienia paryskiego. Ponadto Komisja Europejska, uwzględniając sprawozdanie specjalne Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) w sprawie globalnego ocieplenia na poziomie 1,5°C, przedstawiła swój Europejski Zielony Ład, który zawiera propozycje dotyczące ogólnogospodarczej transformacji i zrównoważonej strategii na rzecz wzrostu, przy czym transformacja ta ma być sprawiedliwa i sprzyjać włączeniu społecznemu; Europejski Zielony Ład ma także na celu utrzymanie dobrobytu, a zarazem ochronę naszej planety. Przywództwo UE wyrażane poprzez dawanie przykładu ma zasadnicze znaczenie dla podniesienia globalnego poziomu ambicji.
2. Najnowsze dowody naukowe, w tym raporty IPCC, pokazują, że mimo globalnych wysiłków emisje na całym świecie nadal rosną. Fakt, że region Arktyki ociepla się w tempie ponad dwukrotnie szybszym niż średnia światowa, jest szczególnie niepokojący i ma poważne globalne skutki. Najnowsze raporty informujące, że skutki zmiany klimatu są szczególnie odczuwalne w regionie Morza Śródziemnego, gdzie ilość opadów zmniejsza się, a temperatury rosną, są kolejnym źródłem poważnych obaw, podobnie jak ocieplanie się Morza Bałtyckiego, Morza Czarnego i Morza Północnego w tempie szybszym niż średnie. Rozziew między obecnym poziomem globalnych działań i ambicji a uzgodnionymi celami porozumienia paryskiego jest coraz większy. Do tej rozbieżności nawiązuje młodzieżowy ruch apelujący o podjęcie działań adekwatnych do wniosków naukowych. Rada podkreśla, że rok 2020 będzie miał kluczowe znaczenie, jeśli chodzi o ambicje. UE wzywa wszystkie strony, aby zaktualizowały swoje ustalone na poziomie krajowym wkłady zgodnie z porozumieniem paryskim oraz aby zwiększyły ich jasność, przejrzystość i zrozumiałość, a także aby przedstawiły długoterminowe strategie rozwoju niskoemisyjnego, zgodnie z porozumieniem paryskim i odzwierciedlając jak najwyższe ambicje w odpowiedzi na nagłą potrzebę przeciwdziałania zmianie klimatu.

3. Kwestią niezwykle pilną jest zatem wzmocnienie globalnej reakcji na kryzys klimatyczny. Unia Europejska zdecydowanie chce przyczynić się do zwiększenia globalnego poziomu ambicji i w zmaganiach z wyzwaniami klimatycznymi będzie korzystać ze wszystkich dostępnych narzędzi. Pilnie należy zintensyfikować również wysiłki podejmowane poza UE. Rada Europejska zaapelowała w grudniu do Komisji i Wysokiego Przedstawiciela o zwrócenie szczególnej uwagi na dyplomację klimatyczną. Zaangażowanie na szczeblu międzynarodowym będzie opierać się na własnych wysokich ambicjach Unii Europejskiej we wszystkich odpowiednich sektorach i będzie głównym priorytetem dyplomacji europejskiej w 2020 r.
4. Od zwiększonego i trwałego zaangażowania na szczeblu międzynarodowym zależy powodzenie przeciwdziałania zmianie klimatu. Porozumienie paryskie nadal stanowi nieodzowne ramy wielostronne regulujące działania na rzecz klimatu. Zarazem jednak wyniki 25. konferencji stron Ramowej konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu (COP25) w Madrycie podkreślają pilną potrzebę podjęcia intensywniejszych działań przez państwa, organy lokalne i regionalne, społeczeństwo obywatelskie i sektor prywatny, w tym instytucje finansowe.
5. Unia Europejska musi wezwać państwa trzecie do wzmocnienia wysiłków u jej boku. Będzie intensywniej pomagać odpowiednim stronom w weryfikowaniu i wdrażaniu ustalonych na poziomie krajowym wkładów, w tym w ramach partnerstwa dotyczącego tych wkładów, oraz w planowaniu ambitnych długoterminowych strategii, również z myślą o COP26 w Glasgow, mając na uwadze osiągnięcie jak najwyższego poziomu ambicji. Unia Europejska będzie dalej działać jako konstruktywny, lecz asertywny partner. W działaniach tych będziemy korzystać ze wszystkich naszych instrumentów polityki zewnętrznej, w tym zrównoważonych instrumentów finansowych i polityki handlowej, tak aby promować bezpieczny i zrównoważony niskoemisyjny rozwój odporny na zmianę klimatu. Przypominając o potrzebie osiągnięcia neutralności klimatycznej w sposób zapewniający ochronę konkurencyjności UE, w tym poprzez skuteczne środki służące zwalczaniu ucieczki emisji w sposób zgodny z zasadami WTO, Rada odnotowuje wyrażony przez Komisję zamiar proponowania stosowanego na granicach mechanizmu korygującego związanego z emisją dwutlenku węgla w odniesieniu do wysokoemisyjnych sektorów. Rada przypomina, że umowy UE z państwami i regionami trzecimi również stwarzają możliwości dialogu i współpracy z krajami partnerskimi w zakresie klimatu i środowiska. Obiekty w państwach trzecich muszą spełniać najwyższe międzynarodowe normy środowiskowe i normy bezpieczeństwa.

6. Rada przypomina o stałym zobowiązaniu UE i jej państw członkowskich do zwiększania skali uruchamiania międzynarodowego finansowania działań w związku ze zmianą klimatu. Jest to element zbiorowego celu krajów rozwiniętych zakładającego, że od 2020 r. do 2025 r. co roku uruchamiana będzie wspólnie – z wielu różnych źródeł, instrumentów i kanałów – na cele łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej kwota 100 mld USD w kontekście znaczących działań łagodzących i przejrzystej realizacji; Rada podkreśla, że konieczne jest, aby wzięło w tym udział szersze grono podmiotów. Z zadowoleniem przyjmuje też inicjatywy dotyczące zrównoważonego finansowania oraz neutralności klimatycznej podejmowane na szczeblu krajowym i międzynarodowym, takie jak niedawno zainicjowana koalicja ministrów finansów na rzecz działań w dziedzinie klimatu oraz międzynarodowa platforma ds. zrównoważonego finansowania.
7. Jednocześnie Komisja, Wysoki Przedstawiciel i państwa członkowskie będą zwiększać dwustronne zaangażowanie w działania w dziedzinie klimatu prowadzone z państwami partnerskimi i organizacjami regionalnymi. Priorytetowo potraktujemy naszą współpracę z pozaunijnymi gospodarkami grupy G-20, które odpowiadają za trzy czwarte światowych emisji gazów cieplarnianych, a także z krajami najbardziej podatnymi na zmianę klimatu, w tym krajami najslabiej rozwiniętymi i małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi, w zakresie dostosowywania się do nowych realiów wynikających ze zmiany klimatu, zwiększania odporności na jej negatywne skutki oraz wspierania realizacji celów zrównoważonego rozwoju. W tym kontekście UE będzie nadal popierać, propagować i chronić prawa człowieka oraz równouprawnienie płci i wzmocnienie pozycji kobiet.

8. Rada podkreśla, że we współpracy z państwami trzecimi ważne jest stosowanie zindywidualizowanego podejścia oraz uwzględnianie tego, że transformacja – jako czynnik umożliwiający działania w dziedzinie klimatu – musi być sprawiedliwa i społecznie zrównowazona. Ma to polegać na domaganiu się – opartym na solidnych analizach wskazujących, gdzie można uzyskać rezultat – podjęcia konkretnych działań przez innych, a także na uwidacznianiu korzyści środowiskowych i gospodarczych oraz globalnego dobra, jakie wyniknie z powstrzymania wzrostu temperatury. Dążenia do przyspieszenia działań – zarówno z zastosowaniem środków łagodzących, jak i dostosowawczych – w dziedzinie klimatu w krajach partnerskich obejmą, tak jak w UE, wszystkie sektory gospodarki; będzie to wymagać pogłębienia istniejących dialogów dwustronnych i współpracy technicznej. Państwa członkowskie realizujące istniejące programy w zakresie klimatu i energii z krajami grupy G-20 spoza UE podzielą się doświadczeniami ze swojego dwustronnego zaangażowania, by zapewnić prowadzenie spójnej i skutecznej unijnej dyplomacji klimatycznej, która może również obejmować wysiłki na rzecz zapobiegania wylesianiu, propagowania zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi oraz ochrony różnorodności biologicznej. Należy także przeanalizować innowacyjne sposoby zaangażowania decydentów, społeczeństwa obywatelskiego i przedsiębiorstw, w ścisłej współpracy z już istniejącymi strukturami.
9. Szczyt UE–Chiny w Pekinie i spotkanie przywódców obu stron w Lipsku, szczyt UE–Japonia, szczyt UE–Unia Afrykańska oraz szczyt UE–Indie, a także inne ważne wydarzenia międzynarodowe w 2020 r., takie jak oenietowska konferencja na temat oceanów w Lizbonie oraz 15. konferencja stron Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej w Kunmingu, będą dobrą okazją do zacieśnienia sojuszków i wzmocnienia działań w dziedzinie klimatu i środowiska – nastąpi to na przestrzeni roku, który jest niezwykle ważny z punktu widzenia międzynarodowych dyskusji na temat klimatu, oceanów i różnorodności biologicznej. Komisja, Wysoki Przedstawiciel i państwa członkowskie będą także kłaść większy nacisk na wspieranie wysiłków podejmowanych przez bezpośrednich sąsiadów UE: kraje południowego sąsiedztwa, kraje Partnerstwa Wschodniego i kraje Bałkanów Zachodnich, a zwłaszcza ich regiony i sektory, których transformacja dotyczy w największym stopniu.

10. Unia Europejska jest w pełni świadoma, że zmiana klimatu zwielokrotnia zagrożenia dla międzynarodowej stabilności i międzynarodowego bezpieczeństwa, dotykając zwłaszcza osoby znajdujące się w niestabilnej i szczególnie trudnej sytuacji, zwiększając presję na środowisko i podnosząc ryzyko klęsk żywiołowych, przyczyniając się do utraty źródeł utrzymania i zmuszając ludzi do przemieszczania się. Podczas strategicznej współpracy z krajami partnerskimi Wysoki Przedstawiciel, Komisja i państwa członkowskie będą nadal brać pod uwagę czynniki i zagrożenia klimatyczne i środowiskowe, w tym dotyczące wody, i będą kontynuować prace nad środkami zapobiegawczymi, takimi jak systemy wczesnego ostrzegania. Rada ponownie zachęca Radę Bezpieczeństwa (RB) ONZ oraz system Organizacji Narodów Zjednoczonych do utworzenia kompleksowej bazy informacyjnej dla RB ONZ w zakresie związanych z klimatem zagrożeń dla bezpieczeństwa, do pełnego uwzględniania krótko- i długoterminowych czynników ryzyka dla środowiska w ocenach zagrożeń dla pokoju i bezpieczeństwa oraz w zarządzaniu tymi zagrożeniami, a także do korzystania z wiedzy fachowej całego systemu ONZ w celu przygotowania operacyjnych reakcji na te zagrożenia i wzmocnienia misji ONZ w terenie.
11. Rada przywołuje swoje konkluzje z 17 czerwca 2019 r. w sprawie bezpieczeństwa i obrony, w których uznała znaczenie zagadnień ochrony środowiska i zmiany klimatu dla misji i operacji w dziedzinie WPBiO, w tym skutki tej zmiany dla planowania i rozwoju zdolności wojskowych z uwzględnieniem powiązań między działaniami w dziedzinie klimatu a bezpieczeństwem. Rada apeluje o kontynuowanie tych prac i zacieśnienie współpracy między różnymi podmiotami, bez uszczerbku dla autonomii decyzyjnej UE.
12. Nawiązując do konkluzji Rady Europejskiej z 12 grudnia 2019 r., Rada apeluje do Wysokiego Przedstawiciela, Komisji i państw członkowskich o wspólne i pilne opracowanie do czerwca 2020 r. strategicznego podejścia do dyplomacji klimatycznej, które wskaże konkretne i operacyjne sposoby osiągnięcia celów wyznaczonych w niniejszych konkluzjach Rady. W zadaniu tym wsparcia udzieli unijna sieć zielonej dyplomacji, która zadba o pełną synergię z unijną dyplomacją energetyczną i zmobilizuje połączone zasoby delegatur Unii Europejskiej i ambasad państw członkowskich w państwach trzecich. Rada powróci do tego zagadnienia przed COP26, która odbędzie się w 2020 r. w Glasgow.